

PROVINCIAL LIBRARY MANTOBA

ОКУПАЦІЯ РУРСЬКОЇ ОБЛАСТІ І ФРАНЦУЗЬКИЙ ТА-АНГЛІЙСЬКИЙ КАПІТАЛ.

Кілько коштів Франція окупація Рурської області? Останні дані французького уряду вказують 145 мільйонів франків на цивільні видатки, 176 мільйонів на військові видатки і 1,427,000,000 франків на залізницю. Висота суми виданої на залізницю зростає з року в рік, коли взята на увагу, що в Рурській області працює 12,000 французьких залізничників, які крім повного удержання беруть діти в висоті подвійної суми своєї звичайної платні. Як же представляється справа прибутків із Рурської області? Із звіту сенатора Беранже, справоздавця фінансової комісії французького сенату, виходить, що приходи з окупованої області вносили до 1. червня:

Table with 2 columns: Category (Budgetary income, Taxes, etc.) and Amount (in francs).

Навіть після тих, без сумніву дуже оптимістичних цифр, видатки рурської окупації боляче більші як прибутки. До 20. червня вивезла Франція з Рурської області 528,000 тонн коксу. Це дає на 160 днів окупації по 3,300 тонн на один день, себто четвертину кількості, яку одержувала Франція перед окупацією! Ця обривка вивозу коксу замінила вплинула на французьку залізницю та сталеву промисловість. Підчас коли в грудні 1922 р. у Франції було діяльних 116 гут, в червні 1923 р. було діяльних лише 99 гут. Продукція сталі, що в грудні вносила 415,000 тонн, в лютому давала лише 290,000, в березні 316,000, в квітні 355,000, а в травні 388,000 тонн. В перших 6 місяцях 1923 р. мусіла Франція ввезти чужого вугля вартості 1,682,000,000 франків, себто о 482,000,000 франків більше, як у відповідному часі попереднього року.

Гутничий комітет підкреслює у своїм останнім щорічному звіті, що окупація Рурщини виказала сильніший вплив, як коли небуло іноді, залежність французького промислу від Рурської області. Це призначення показує ще раз, який вплив має комітет гутничих підприємств на французьку політику. Що правда, недавно заявляв пан Роміє в органі французької важкої індустрії "Journal Industriel", що комітет гут не відповідає за політику Пуанкаре, бо французькі великі промислові мали досі більше шкоди, як користі з обсадження Рурської області. Але ці спроби відхрещуватись не можуть нікого обдурити. Так і, пр. 10. липня писав провідний часопис англійських господарчих кругів "Financial Times": "Французька політика відносно області Рурщини викликає на без сумніву комітетом гут, а намір цього комітету полягає в тому, щоб при Франції задержати монополію продукції заліза та сталі. Писав обсадження Рурської області,

Франція одержала контролю над трьома п'ятими частинами загальної продукції вугля та над більше як трьома п'ятими частинами загальної продукції заліза і сталі в Європі. Оттак давний сон Франції здобути господарську гегемонію в Європі здійснився".

Занепокоєння англійського часопису з приводу тих подій аж надто зрозумілі. Ще ясніше висказалося торговельне віддання "Manchester Guardian" з 25. лютого ц. р.: "Окупація Рурщини може довести до гегемонії французької залізної та сталевих продукцій над німецькою та англійською індустрією. Таким робом Франція станує-б на одній висоті із Зауценними Державами. Цю мету може Франція досягнути або шляхом повного знищення німецької індустрії, або шляхом створення німецько-французького сталевих тресту. В обох випадках англійська індустрія попаде-б у великі труднощі. Англійська продукція заліза та сталі, опинившись між французькою німецькою з одного і американською конкуренцією з другого боку, була-б розторожена".

Дуже знаменний є погляд одного з провідних мужів англійської електричної індустрії, Гірста, генерального директора Генеральної Електричної Компанії, висказаний ним 12. липня в Лондоні на генеральних зборах: "Думаю, що лехто з нас через французьку акцію в Рурській області мав хвилеву користь. Також електричний промисл міг одержати замовлення, тому що Німеччина хвилево не може доставляти. Але-ж на загаль французька акція мусить зруйнувати покупну силу Німеччини і взагалі середньої Європи. Упадок марки є причиною зростаючого безробіття в Ленкашафті і Йоркшафті. Чи це краще було-б, як би Ленкашафті і Йоркшафті мали можливість збути? Обезцінення марки дає той наслідок, що Індія, Китай, Австралія, Аргентина і Бразилія не можуть збути великої частини своїх сировин. Наслідком того вони бідають і не мають спроможності замовляти у нас товари, котрі ми мусимо збувати, щоб забезпечити нашому населенню життя. Та коли Франція вимусить вирівняння репараций доставови натураліа, а вона не зможе сама зужиткувати витворених товарів, вона кидатиме їх на світові ринки і таким робом знов нанесе шкоду нашій індустрії. Коли такі примусово доставляти або конфісковані продукти будуть кинені на світові ринки без огляду на коштів продукції інших народів, то це дуже дошкідливо відобьється на індустрії інших країн і спричинить зріст безробіття". Ясно, що продовжування французької політики в справі Рурської області мусить довести до розриву між французьким та англійським капіталом.

Діал.

ВЕРТАТИ НА УКРАЇНУ.

У віденському "Українським Прапорі" читаємо: "На сторінках перемиського "Українського Голосу" обговорювалося питання: "Верстати емігрантам з Подніпров'я на Україну, чи далі виминати українську державу як запобіг трену сторону?" Один Дніпрянин, що жив у межах польської держави один рік, та добре ознайомився з роботою еміграції, але на протязі двох років, як сам пише, "вистудіював все життя на В. Україні, бо з'їздив всю Україну здовж і поперек", рішучо заявляється за тим, щоб еміграція вертала у свої рідні сторони. Він широко мотивує це. Між иншим пише: "Всякий, що хоче щось знати, мусить знати, що Українська Держава, яка повстала в 1917 р. є і по нині. Друге ді-

форма державного ладу. Вона може бути різна... Держава є державою і Україна є вже шестий рік державою і коли хтось хоч трохи має одлі в голові, то цьому не буде заперечувати... Є такі, що кажуть що на Радянську Україну можуть їхати всі, а лише не Українці, й то ні один. Думаю, що те є великою помилкою і це можуть говорити сліпі національно державного ідеалу. Українська Держава повстала після величезної перерви її державного існування і в наслідок великих зусиль і жертв нашої нації, а тому було би самогубством руйнувати її... Я можу цілком певно й об'єктивно сказати, що там будеться Україна, а не тут. "В українській державі є багато роботи на всяких царинах народного життя. Кож-

ЛИСТ З БРИГІДОК.

Високоповажаний Товаришу Редактор!

Від давня якимось збирався я написати Вам листа, та-трудні обставини тутешнього життя не дали змоги мені того виконати. Бо живу я неначе-б то на другому світі, за кратами в'язниці, де очікую кінець кінців судової розправи. Та кілька днів тому зайшов випадок, який сильно погіршив моє тутешнє життя, бо т. зв. український допомоговий комітет позбавив мене обідів, на котрі я мав і маю не оспорише право. Сиджу я за т. зв. національну справу, хотів я влязти членом У.С.Д.П. Не поповнив, що правда, я нічого такого, за що б підпадав я карі і розрива судова це з певністю викаже, але це станеш лиш згодом, а тепер приходиться по-неволі сидіти за кратами.

Я селянин, мало земельний, бо всього не шійий морт поля маю. Тяжко приходилось мені жити, так що боротьба за кусок хліба загнала була мене свого часу аж до Америки, звідки повернувся всього два роки тому. Там набрався я і певної свідомости класової, котра відкрила мені темні до того часу очі на життя суспільне. І ця моя свідомість стала тут в тюрмі причиною могого теперішнього нещастя.

Посадили мене разом з другими "патріотичними" в'язнями, серед яких реї водять бувші петлюрівські і петрушевічівські офіцери і старшини. Вони нік не хотять побути своєї хоробливої привички і тут в тюрмі — хотіли-б і тут це — на ґрунті спільного нещастя — командувати і приказувати, заводити дисципліну і знов друге після своїх блазеньких привичок.

Річ ясна, це не могло подобатись ні мені, ні другим селянам, які разом зі мною сиділи. Бо пани офіцери хотіли, щоб ми за них і замітали і другі порядки робили, а собі застерігають тільки право команди і диктування дисципліни. Взагалі дивляться на нас, робітників і селян, як на дїтну корову, як на ту худобу, котра має служити до їх "панських услуг".

А щоби ми селяне і робітники були більш потугали і спокійно піддавались їхньому командуванню, впроваджують вони терор, щоби змусити нас до послуху. З одної сторони грозять, що будуть "сипати" на розправі, з другої боку грозять, що постараться, що український комітет допомоги політичним в'язням — по їх вказівці відбере сейчас обід і сидання тому, котрий не буде їм послухливий.

Більшість селян під тим терором і грозями поддалась, затиснула зуби і мовчить, га не міг мовчати я.

Що правда, довгий час і я держався з боку і оминав всякої бальачки, але коли прийшов сюди відомий львівський недовпечений кандидат на посаду Вишневецький, все перейшло своїй границі і я мусів перенестись на другу келію. Думаю вже, що буду мати спокій, але де там! Панове команданти і там не зреклись своєї опіки наді мною.

А що я не міг ніяк піти на зустріч їх найвищим і глумним претензіям, тому вони рішились піти на пролом. Рішили показати, що вони не паперові команданти тут в тюрмі, але що це мають певного "розда" "władze", — і дня 14. серпня не дали вже мені обідів. І не дають до тепер. Не знаю, чи це наступило на підставі рішення допомогового комітету, чи прямо на "розказ" гура патріота Дуди і Грубського, досить, що обіду мене позбавили і я тепер отався на леді.

Не писав я би до Вас, коли-б дий свідомий Українець, який може й не є заангажований, мусить їхати, чи повертати на В. Україну. Передовсім тут мусить їхати галицькі Українці, яким нічо не загрожує. Там є широке поле для їх діяльности. Від повороту мусить бути виключені всі політики".

це мало тільки тісно особистий характер і коли-б це зі мною зроблено за яку небуль провину. Але зроблено це тому тільки, що я свідомий робітник і що виразно боронив все свогого робітничого світогляду. Через це та справа набирає ширшого суспільного характеру, і я думаю, що не від річи буде, коли Ви в своїй газеті такий факт нап'ятуєте. Колись будучи ще в Америці, збирав я нераз і давав сам на руки патріотів кріваво запрацьований гріш на різні допомогові фонди в Галичині, через те після моєї думки я мав справді право користатися з її допомог.

Та що робити? Панове Грубський, Дуда і екс-льковець Вишневецький думають інакше. Вони думають, що сидючи з ними п. Ж., який видавав, поліції ріжких політичних діячів, бо "думав, що за це дістане службу", як каже акт оскарження, вповні заслугує на таку запомогу, але свідомому робітникови до тої запомоги — "зась!" Пан Ж. то патріот, а я — зрадник!

Так думають ті панове і час вже, щоби наші робітники в Америці в краю здавали собі справу — кого спомагають — і щоби свої жертви виразно призначували на робітничі цілі, а не на гура патріотиків з під темної звідни.

Один з в'язнів.

Львів, Бригади, 16. VIII. 1923.

ДОБИЧ ВУГЛЯ В ДОНЕЦЬКОМУ БАСЕЙНІ.

Літній сезон в шахтах Донецького басейну дав гарні наслідки. Звичайно весною і літом помічалось зменшення робітників, які відходили на села до праці на рілі. Цього року відійшла тільки незначна часть робітників. Від місяця лютого по липень відійшло було цього року тільки 1,300 шахтарів, підчас коли попередні роками відходило їх і понад 4 тисячі.

Відповідна скількість робочих сил дала змогу виконати своє завдання в червні цілком, в липні на 106 процент. Порівнюючи з торішню, цюгорічна добич вугля збільшилася на 19 мільйон пудів. Без огляду на це, що найпродуктивнішим сезоном в Донецькому басейні є зимовий сезон — добування вугля цього літа перевищило минулу зиму на 9 мільйон пудів. Таке явище не було ніколи навіть в передвоєнних часах.

Гірше троха стоїть справа з вивозом вугля. Запас збільшується, так що 1. серпня ц. р. було приготовленого до вивозу 73 і пів мільйона пудів. Запаси ці однак в наслідок збільшення добування, як також і цього, що залізничні заняті перевозом збіжа — постійно зростають. Скількість шахтарів в липні ц. р. не зменшилася і загально працювало понад 93 тисячі робітників. Останніми місяцями помічається і збільшення продуктивности робітників.

ЗАСУД ПЕТЛЮРІВЦІВ.

"Nowa Reforma" з 23. вересня повідомляє з Варшави: На протязі останних трох днів лава обжалованих окружного суду гостила незвичайних підсудимих. Засіла на ній під закидом зради Польщі молоді люди: 1. Іван Мінзаренко, б. український консул, потім полковник і шеф контролзвідки в армії Петлюри; 2. Омелян Макаренко, помічник шефа штабу 3 дивізії армії Петлюри; 3. Олена Макаренко, його жінка; 4. Микола Назарів, денщик, а опісля військового писар в армії Петлюри; 5. Анатоль Гололий, б. начальник 3. дивізії Петлюри; 6. Василь Ковалів-Коваль, старшина армії Петлюри. Всіх їх обжалувано о шпонажу в користь Радянської України, а говорять також, що це петлюрівські дедфезивники підняли проти них таке обжаловання, бо вони не погоджувалися з петлюрівщиною. Подільський суд за-

судив Мінзаренка на 6 літ, обох Макаренко на 4 літ, а Анатоля Гололий на 2 роки тюрми. Інших увільнено.

БІЛОРУСЬ ПІД ШЛЯХЕТСЬКОЮ ПОЛЬЩЕЮ.

Варшавський "Робітник" умістив дві великих статті про польську політику на Білорусі. В цих статтях між иншим говориться: "Приступлено до ліквідації білоруських шкіл. Зачинено велику учительську семінарію. Учителів Білорусів висилають на курси до Кракова, а звідси в польські школи в Польщі. Тепер на білоруських землях, що належать до Польщі, залишилось 5 приватних білоруських гімназій і 44 народних польсько-білоруських шкіл. Білоруську мову не приймають до польських університетів й вона розпорюється по цілому світі. Так наприклад в Празі є около 200 студентів Білорусів. Далше автор статті говорить, що на Білорусі одним з найбільш популярних гасел тепер являється гасло "оборони ліса". Білоруський селянин знає, що ліс — його життя. В своїх лісах він переховувався, в цих лісах він безземельний, знаходив роботу в зимі, з цих лісів він будувався, з них харчувався. А тепер ліс вирубують масами. Селяне-ж цілком селами живуть в землянках. Древа на відбудову не дають майже цілком. В тойже час вони являються свідками, як на землю, яку вони обробляють або арендують багато років, влада улаштує осадника-Поляка.

Так думають ті панове і час вже, щоби наші робітники в Америці в краю здавали собі справу — кого спомагають — і щоби свої жертви виразно призначували на робітничі цілі, а не на гура патріотиків з під темної звідни.

Один з в'язнів.

Львів, Бригади, 16. VIII. 1923.

ГОТОВІ ПОМОЧИ НІМЕЦЬКИМ РОБІТНИКАМ.

МОСКВА, 18. жовтня. — На засіданні Московського. Союзу рішено дати німецькому пролетаріатові вську можливу поміч, коли заїде потреба.

Бесідники пригадували в своїх промовах часи, коли німецькі робітники відказувались перевозити оружжя і амуницію, послані до Польщі для боротьби проти Радянських Республік, і коли голодуючі німецькі робітники збирали фонди для голодуючих в Радянських Республіках.

"Але прийшов час, — говорив один бесідник, — коли Радянські Республіки, побідивши голод і економічну кризу, мусять дати поміч німецьким робітникам в їх тяжкій боротьбі".

Бесідники вказували на небезпеку, яка грозить Радянським Республікам на случай, коли Франція поневолить Німеччину і уживе її як базу для нападів на Радянські Республіки. Промови кінчилися завизом до робітників, аби вони кожної хвилі були готові дати німецькому пролетаріатові таку поміч, якої він буде вимагати.

ЖІНОЧІ КЛУБИ ПРОТИ ВІСЬКОВОГО ВИШКОЛЕННЯ.

ДТРОПТ, 22. жовтня. — На відбувшемся недавно зїзді стейтових жіночих клубів прийнято резолюцію, в якій жіночі остро запропестували проти військового вишколювання маленьких дітей. Жінки мотивують свою резолюцію тим, що коли з маленької дитини приучується до мілітаризму, то вона ніколи не позбудеться вщеплених в неї мілітарних ідей, які являються найчорнішою формою людської дикости.

Резолюція була звернена на адресу деяких патріотичних організацій, які літню порою улажують мілітарні курси для дітей неого стейту і приучують їх воєнного ремесла.

РИМ, 20. жовтня. — Один з головних провідників італійських фашистів, посол Фаріначчі, вибирається до Злуч. Держав, щоби вести агітацію в користь федералістів Північної Америки.

Противашистська Ліга, основана італійськими робітниками в Злуч. Державах, робить заходи, щоби американські влади не допустили Фаріначчі до Злуч. Держав.

НОВА ЦІННА КНИЖКА!

Ми дістали з Європи дуже цінну книжку для кожного свідомого українського робітника і фермера, написану А. Богдановим, п. н.

Початковий Курс Політичної Економії

(В ПИТАННЯХ І ВІДПОВІДАХ)

Є це перша того рода книжка в українській мові. Книжка має 127 сторін дрібного друку в самих питаннях і відповідях. Неодні робітники, що читав в не матеріали про політичну економію з інших книжок і не міг всеого зрозуміти, має тепер спромому вирішати незрозуміле, бо в цій книжці є 300 ріжних питань в обсягу політичної економії і довші або коротші відповіді на них.

ЦІНА КНИЖКИ 50 ЦЕНТІВ.

Замовлення і гроші посилайте на адресу:

UKRAINIAN LABOR NEWS COR. PRITCHARD & MCGREGOR STS. WINNIPEG, — MANTOBA, — CANADA.

ТІЛЬКИ ЩО ВИЙШЛИ З ДРУКУ ДВІ НАУКОВІ КНИЖКИ:

ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ КАРЛА МАРКСА

Книжка має 328 сторін друку і розділена на три головні частини: 1. Товар, гроші, капітал. — 2. Наварність. — 3. Заробітна платня і дохід з капіталу.

Ці частини знова поділені на кільканащять розділів. Завданням цієї книжки є — познайомити зі змістом "Капіталу" тих, які не мають часу або засобів, щоб його студіювати, а також вона улекшить студію тих, котрі студіюють "Капітал".

Економіка править світом і тому кожний робітник повинен знайомитись і студіювати економічні науки.

Ціна книжки \$1.00.

ЯК ПОВСТАЛА РЕЛІГІЯ І ВІРА В БОГІВ

Написав Гайрліх Куноу.

Книжка має 180 сторінок друку.

ЗМІСТ: 1. Новіші досліди реаліі. — 2. Як повстали ідеї про духів і богів. — 3. Початки почитання духів. — 4. Від почитання духів до почитання тотемів і праїдів. — 5. Сотворення світа. — 6. Небо і пекло. 7. Почитання праїдів і жертва праїдам. — 8. Від почитання праїдів до культу природи. — 9. Останки культу духів і праїдів у старо-індійській реаліі. — 10. Як вилар з племеного праїдівського бога став богом природи?

Самі наголвки розділів вказують на те, яку наукову вартість має ця книжка. Не воюйте з релігією фразами, а докажіть її дійсне значіння на підставі строго-наукових дослідів і фактів. В цьому вам якраз допоможе ця книжка.

Ціна книжки 50 центів.

Замовлення шліть на адресу:

UKRAINIAN LABOR NEWS Cor. Pritchard & McGregor Sts., — Winnipeg, Man., Canada

НОВІ КНИЖКИ! --- НОВІ КНИЖКИ!

Товариші! Памятайте, що в свідомості наша сила, а свідомість здобувається з книжок. Кожний робітник повинен збільшити свою бібліотеку і свідомість слугуючими новими книжками:

ЩО ТАКЕ ВСЕСВІТНИЙ СОЮЗ РОБІТНИКІВ — обинає 80 сторін друку, ціна лише 20 ц. ПОРАДНИК УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ — написав О. Синявський; 110 сторін друку, ціна 35 ц. ЧЕРВОНА ЗОРЯ (утопія) — написав А. Богданов; 150 сторін друку, ціна 25 ц.

Замовлення разом з грішми шліть до:

UKRAINIAN LABOR NEWS Cor. Pritchard & McGregor Sts., — Winnipeg, Man.

ЖЕНЩИНИ-РОБІТНИЦІ ЧИТАЙТЕ І ЯК НАПДАЛЬШЕ ПОШИРЮЙТЕ СЕРЕД ЖЕНЩИН-РОБІТНИЦЬ

свій місячний журнал

Голос Робітниці

який містить цікаві статті про рух серед женщин-робітниць в цілому світі, популярні наукові статті, оповідання, вірші і т. д.

Передплата вноситься: на рік 1 долар; на піврік 60 цт. Поодинокое число 10 цт.

Передплату і замовлення належить шліть на адресу:

THE VOICE OF WORKING WOMAN Ukrainian Labor Temple Cor. Pritchard & McGregor Sts., — Winnipeg, Man., Canada.